Horizon-TAAL

mei - juni 2017

Jaargang 49 - nummer 285

PEKO,
de zoete zonde...

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.
49ste jaargang - mei - juni 2017
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond v.z.w. - Lange Beeldekenstraat 169, BE-2060 Antwerpen - tel.: 03 / 234 34 00 - Epost: horizon.taal@esperanto.be
webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 30,00 EURO

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com)

Tekstopmaak: Eriko D'Hondt (eriko@telenet.be)

Clubactiviteiten: Katja Lödör (lodorkatja@skynet.be)

Medewerkers: Marc Cuffez, Ivo Durwael, Katja Lôdör, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Piet Glorieux, Emiel Van Damme, Kris Panis, Mireille Storms, Ivo Vercammen, Heidi Goes, Kevin De Laet , Cyreen Knockaert, Valère Doumont en Yves Nevelsteen e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Flandra Esperanto-Ligo, Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, Belgio

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1	257	625	1000
formaat 1/2	150	375	600
formaat 1/3	110	275	440
formaat 1/4	80	200	320
formaat 1/8	55	140	220
formaat 1/12	30	75	120

TEN GELEIDE

Esperanto en bruggen. We hebben er iets mee. Sommigen - niet met algemene instemming - noemen het een brugtaal. In het recent verschenen boek, waarvan je in dit nummer een recensie leest, wordt het een '*Bridge of Words*' genoemd. En Zamenhof himself vergeleek Esperanto met een plank, die ter beschikking ligt en waarmee je vroeg of laat een brug kan bouwen. Maar je kan er nog enkele bedenken. Esperanto is een brug naar andere talen als je denkt aan de propedeutische waarde van Esperanto, die je helpt om gemakkelijker andere talen te leren. En wat betekent *'la interna ideo*' anders dan dat Esperanto een brug slaat tussen mensen. Dit alles komt in dit nummer aan bod.
Veel leesgenot!

Piet Glorieux

BRUGGE

Viering 80-jarig bestaan met Raadsel-Wandeling op zaterdag 1 juli

Wil je Brugge beter kennen, aantrekkelijke prijzen winnen, en middagmalen voor maar 5 €?

Neem deel aan de **Raadsel-Wandeling** van de Esperanto-club in Brugge,
ter gelegenheid van zijn 80-jarig bestaan.

Afspraakplaats: station van Brugge aan de kant van het centrum (kant spoor 1), om 10.05
Indien U komt uit Brussel en Antwerpen met de trein die hier aankomt om 10.02
Antwerpenaars wisselen van trein in Gent

's Middags voorzien we biologisch brood en soep, geschikt voor vegetariërs en veganisten

Einde voorzien rond 17.30.

Maximum 40 deelnemers.

Informatie en inschrijving zie http://www.esperanto.be/brugge/
Inschrijven vóór 20 juni en 5€ overschrijven naar BE25 3770 2202 3582
BIC: BBRUBEBB, naam: Rotsaert

Esperanto voor "gewone" mensen

In de vorige aflevering van de serie was de naam van de geïnterviewde (Leontine Janssens uit Edegem) door een ongelukkig toeval weggevallen. Onze welgemeende excuses aan Leontine.

Dit keer is Lucrèce Decostere uit Moen (Zwevegem) aan de beurt.

Hoe en wanneer ben je met Esperanto in contact gekomen en wat was je motief?

Ooit had ik, als tiener, aan mijn broer gezegd dat er eigenlijk beter één taal zou zijn voor de hele wereld. Ik wist toen nog niet van het bestaan van Esperanto af. Ik dacht aan het Latijn, maar mijn broer, die Latijn geleerd had, wist me te zeggen dat Latijn een moeilijke taal is en dat er een taal bestond die speciaal ontworpen is en met een veel eenvoudiger grammatica: Esperanto. Nadien ging er heel wat tijd voorbij tot er opeens informatie over Esperanto en de activiteiten van de club La Konkordo in Kortrijk verscheen in een plaatselijk advertentieblad. Een oecumenische mis in de Sint-Michielskerk in Kortrijk ter gelegenheid van de zoveelste verjaardag van de club was mijn eerste kennismaking met Esperanto. Een priester kwam naar me toe en sprak me in het voor mij nog onverstaanbare Esperanto aan over "unu granda familio". Ik hield er een misboekje in het Esperanto aan over waarvan ik de teksten probeerde te ontcijferen. Dankzij het Onzevader kwam ik te weten wat die 'kaj' betekende, maar er bleven veel 'taal-raadsels'… Tot mijn broer me ineens wist te vertellen dat er vier weken lang een snelcursus Esperanto doorging in de bibliotheek. Ik schreef me in ondanks het feit dat de Esperantocursus bijna samenviel met de Franse les die ik toen volgde, en ik beëindigde de snelcursus. Fernand Roose was de lesgever. Toen heb ik me ook ingeschreven voor de daaropvolgende cursus Esperanto, op woensdagavond in het Groeningeheem te Kortrijk. Cesar Vanbiervliet was de lesgever (vaak vergezeld van Jan Hanssens en Gerard Debrouwere). Dat was in het jaar 1981, het schooljaar dat voorafging aan het wereldcongres in Antwerpen. Maar... nog voor ik dat boekje uit had, kwam ik hetzelfde boekje toevallig tegen bij mijn, toen nog toekomstige, echtgenoot. Was hij ook esperantist? Bleek dat hij voorheen al een cursus Esperanto had gevolgd in Kortrijk en sporadisch de bijeenkomsten bijwoonde. Uiteindelijk zou Esperanto "edzperanto" worden.

En hoe verliep het dan verder met de edzperantistoj?

We zijn gaan samenwonen en toen we twee jaar later de hoeve kochten waar ik nu nog woon, zijn we getrouwd. Onze huwelijksreis ging naar Hongarije, waar toen, in 1983 in Boedapest, het wereldcongres doorging, voorafgegaan door een congres voor natuurvrienden in Abaliget. Na wat verbouwingen zijn we verhuisd naar de boerderij, waar ik nu nog het café uitbaat dat mijn man destijds gestart heeft onder de naam Sint-Pietershof. Ooit was Naturhejmo één van de kandidaat-namen, maar uiteindelijk heeft Sint-Pietershof het gehaald. Het enige spoor van de naturhejmo nu is de naam in het dak van de schuur, geschreven met dakpannen van een andere kleur. Wel heb ik mijn uitgeverijtje, dat voorlopig niet verder kwam dan één dichtbundel, een Esperantonaam gegeven: La vasta mondo. Ooit wil ik cd's uitgeven met onder andere eigen liedjes in het Esperanto, onder het pseudoniem Lunjo. "Als ik ooit eens 5 minuten tijd heb" of "se mi iam havos 5 minutojn", wat misschien een leuke vertaling kan worden van het lied van Louis Neefs.

Hoe onderhoud je je Esperanto thuis?

Thuis kom ik eerder uitzonderlijk in contact met esperantisten, heel soms, en wellicht weer begin juli. Dan krijg ik de Verdaj Skoltoj op bezoek. Een leuk evenement had enkele jaren geleden plaats toen de Kortrijkse club een boottocht organiseerde vanuit Bossuit en mijn café, dicht bij het kanaal, als pleisterplaats gebruikte. Verder heb ik – zoals gezegd – mijn eigen website, www.lavastamondo.be, in twee talen. Bijna alles wat er in het Nederlands op staat, komt er ook in het Esperanto op.

Afgezien daarvan heb ik een hoeveelheid cd's, en af en toe zit er eens een tussen die ik afspeel in het café. Boeken heb ik ook, maar net als met Nederlandstalige boeken duurt het meestal enige tijd voor ik ze ter hand neem.

Gebruik je Esperanto ook buitenshuis?

Buitenshuis beperkte het zich, behalve een beetje bijhouden op de maandelijkse clubavonden van La Konkordo in Kortrijk, vooral tot de vier congressen: de eerdergenoemde in Antwerpen en Hongarije (Boedapest en Abaliget), verder nog in 2008 het UK in Rotterdam en in 2015 in Lillo. Helaas valt mijn werk thuis in het café dikwijls samen met evenementen. Het congres in Rotterdam was minder dan een jaar na het overlijden van mijn man. We waren nog niet ingeschreven, maar wel van plan er samen naartoe te gaan, uiteindelijk schreef ik me dan toch maar alleen in. Intussen had ik thuis mijn huidige partner, die Nederlander is, maar geen esperantist, een week achtergelaten. Even een landwissel in elkaars land.

Welk aspect van Esperanto vind je het leukst?

Wat vooral zo tof is aan Esperanto, is dat het schrijven zo gemakkelijk gaat. Geen vragen over een dubbele l of m of welke letter dan ook, over s of c, c of k, i of y, en zo veel andere spellingsproblemen in welke taal dan ook. Vandaar dat ik liever in het Esperanto mail dan in het Frans bijvoorbeeld, wat tot mijn 19 jaar toch mijn tweede taal was.

Heb je leuke/onvergetelijke ervaringen met Esperanto?

Wat me het meest bijgebleven is, is het congres voor natuurvrienden in Abaliget in 1983. Zo veel nationaliteiten in een toch niet zo grote groep mensen bijeen, en de Fransen die op de camping onderling ook Esperanto spraken.

TAAL ALS TROEF EN TAAL ALS BARRIÈRE

De Noorse schrijfster Erika Fatland heeft een boek geschreven over de "stan-landen" van de voormalige Sovjet-Unie onder de titel "*Sovjetistan*".

Eerder dit jaar verscheen de Nederlandse vertaling van het boek, wat een reden was om de auteur uit te nodigen voor het Passa Porta Literatuurfestival in Brussel op 25 maart.

Het boek vertelt de reis die de auteur heeft gemaakt door vijf ex-Sovjetstaten, Kazachstan, Kirgizistan, Tadzjikistan, Turkmenistan en Oezbekistan, die in 1991 onafhankelijk werden. Naast allerlei informatie over deze republieken krijgt de lezer ook een beeld van het concrete leven van de gewone mensen daar.

Erika Fatland (°1983) is naast schrijfster ook antropologe en spreekt zeven talen. Ze kwam o.a. in Centraal-Azië terecht omdat ze nieuwsgierig was naar "Langtvekkistan" of "Verweggistan", een term die dus ook in Noorwegen wordt gebruikt.

Interessant is wat Erika Fatland zelf zegt in een interview aan *De Standaard der Letteren* (1):

"Wanneer je een grens oversteekt, is de geografische verplaatsing onbeduidend, het is een kwestie van meters, maar mentaal en cultureel zijn de contrasten soms zo groot dat het lijkt of je uit een tijdmachine bent gestapt. Ook de taalbarrière kan wreed zijn. In Noord-China was ik buiten de gebaande paden analfabeet en woordeloos.

Jarenlang heb ik de universiteit van Oslo gebruikt als bron voor gratis taalcursussen. De concrete woordvoorraad die ik van verschillende talen heb opgebouwd, is veel nuttiger gebleken dan alle sociaal-antropologische theorieën bij elkaar. Als je niet kunt praten met de bevolking, kun je ook haar wereld niet begrijpen. Het probleem is dat er bijna zevenduizend talen zijn, en in China beheerste ik niet die ene die daar telde. Ik had voor mijn vertrek weliswaar geprobeerd om enkele overlevingsfrases te leren, maar was niet verder gekomen dan de meest elementaire klanken. Daarom reisde ik drie weken lang rond met kleine briefjes, waaraan ik me vastklampte alsof het reddingsboeien waren. Meestal kwam ik een heel eind, maar niet altijd. Alleen al een bezoek aan de supermarkt was een hele onderneming. Hoe wist ik of ik shampoo of conditioner kocht? Het ergste was natuurlijk dat ik door die taalbarrière niet met de plaatselijke inwoners kon praten. Een reis is precies zo groot en avontuurlijk als de mensen die je onderweg tegenkomt."

[…] *"Grenzen scheppen en scheiden mensen en culturen.*
[...] *Ook binnen landen lopen grenzen, weliswaar onzichtbaar, maar toch voelbaar, en niet alleen omdat een land soms meer dan één taal en één cultuur heeft. Vaak bestaan deze onzichtbare grenzen in de hoofden en de harten van de mensen. België is daar maar één voorbeeld van. Onzichtbare, rekbare, maar voelbare mentale grenzen scheiden de ene taalgroep van de andere, de ene cultuurgroep van de andere, geleerd van ongeletterd, arm van rijk, jong van oud."*

[…] *"De fysieke grenzen in deze wereld kunnen niet worden weggenomen, maar voor de grenzen in de hoofden van de mensen is er toch een zekere hoop. En die hoop ligt in het vermogen van de mens om te communiceren. Om te begrijpen, om te argumenteren, om te leren en te onderwijzen, om te overtuigen en zich te laten overtuigen."*

[…] De *taal is de grootste troef van onze soort, en het is het enige grensoverschrijdende vervoersmiddel " maar af en toe ook de grootste barrière. Want enkel via de taal kunnen we de anderen leren kennen.*" […] *"Zolang onze woorden grenzen blijven oversteken, fysieke en mentale grenzen, op eigen kracht of met hulp van vertalers, is er hoop voor ons."*

Tot hier uittreksels uit het interview.

Bij het lezen van het interview kwam de gedachte in mij op dat het voor een jonge en zo talentvolle schrijfster die zeven talen spreekt en interessante delen van de wereld bezoekt, een kleine moeite zou zijn om ook Esperanto te leren. Het zou een grote stap vooruit zijn bij het soort reizen dat zij onderneemt. Ze reist namelijk in avontuurlijke gebieden waar toeristische hulp en informatie eerder niet dan wel voorhanden is. In China, waar ze over schrijft, zou ze rechtstreeks contact kunnen hebben met de bevolking dankzij de hulp van een plaatselijke esperantist. Via *Pasporta Servo* zou ze thuis bij deze mensen kunnen logeren en zonder taalproblemen een hoop waardevolle zaken te weten kunnen komen om daarna op een professionele manier in haar boeken te verwerken. Zelf beseft ze dat de taal het communicatiemiddel bij uitstek is, maar ook een barrière kan zijn als je elkaars taal niet kent. Door Esperanto is die taalbarrière weg, vallen als het ware de grenzen in de hoofden en de harten van de mensen weg en kan iedereen probleemloos contact hebben met elkaar. Misschien moet ik haar eens proberen te contacteren?

Kristin Tytgat

Bronnen:

1. Geciteerde tekst uit: *Standaard der Letteren* van 24 februari 2017, artikel "Muurvast achter de grens" van Erika Fatland, vertaling Maud Jenje en Sofie Maertens, p. L4-L6.
2. http://www.Passaporta.be/agenda/erika-fatland-caroline-lamarche (13.03.17)
3. http://www.dagsavisen.no/kultur/fra-langtvekkistan-med-bok-1.291528 (13.03.17)

AVOCADO, ADVOCAAT EN ADVOCATEN

Wie zich interesseert voor Esperanto, interesseert zich meestal ook voor talen in het algemeen. Lode Van De Velde start weldra een blog met een serie bijdragen rond taal en hij biedt Horizontaal *de gelegenheid om als eerste zijn artikels te publiceren.*
Wij gaan met plezier in op zijn voorstel.
Hierbij de eerste bijdrage.

Het woord avocado, ook advocaatpeer genoemd, komt van het Spaanse aguacate, wat op zijn beurt van het Nahuatl (1)-woord āhuacatl komt, dat geëvolueerd is uit het Proto-Azteekse *pa:wa, “avocado”. (De Proto-Azteekse taal gaat tot 5000 jaar terug!)

Het woord guacamole stamt eveneens van het Nahuatl: ahuocamolli (avocadosaus).

Een saillant detail is dat het woord āhuacatl in het Nahuatl ook gebruikt wordt voor ‘teelbal’. Als je de huid en de vorm (gelukkig niet de grootte) van de vrucht goed bekijkt, weet je waarom. ;)

De drank advocaat is afkomstig van de vrucht avocado. Op de Antillen vermengde men het groene vruchtvlees met alcohol. Toen dit gebruik door zeelui naar Nederland geëxporteerd werd, ging men eieren gebruiken wegens het gebrek aan avocado’s. Aldus de Nederlandstalige, Spaanse, Duitse en Franstalige Wikipedia.

Volgens de Engelse Wikipedia echter, die een Nederlands woordenboek uit 1882 citeert, komt het woord van advocatenborrel, dus een drankje dat advocaten drinken omdat het de keel goed zou smeren. Belangrijk omdat advocaten nu eenmaal in het openbaar het woord moeten voeren. De meer recente etymologische woordenboeken neigen echter meer naar de andere herkomst en de Duitse Wikipedia treedt zeer in detail over de firma Verpoorten uit Antwerpen, die ca. 1876 in Heinsberg (Duitsland) een distilleerderij van eierlikeur vestigde.

Het woord voor het beroep van advocaat hebben we uit het Latijn overgenomen, advocātus = bijgeroepene (1265-1270), m.a.w. iemand die erbij geroepen werd om hulp te verlenen, later meer specifiek voor juridische hulp.

(1) Nahuatl: een taal die gesproken wordt door de Nahua, oorspronkelijke bewoners van het huidige Mexico (mēxihco). Het was ook de taal die gesproken werd door de Tolteken en Azteken. Andere woorden uit het Nahuatl in het Nederlands zijn: chocolātl (= chocoladedrank), coyōtl (coyote) en xītomatl (tomaat).

INTERNACIA MOVADO

Jen la sekvon de la instruvojaĝo de Heidi Goes en Orienta Timoro, kiu okazis fine de la pasinta jaro.
En la ne-registara organizaĵo Unite Develop Serves mi instruis fine al tri grupoj: pliajn du fojojn al la infana grupo, kaj du fojojn al du pliaj grupoj da junuloj. Tio kaŭzis ke du fojojn mi havis kvin lecionojn en unu tago, kaj tio verŝajne estas la maksimumo kiu eblis. Mi lasis flagon kaj kelkajn librojn por tiuj, kiuj volas memstare daŭrigi la lernadon. Ankaŭ en la kvartalo Ailok Laran mi daŭrigis la instruadon: la lastajn lecionojn mi uzis por instrui du kantojn de JoMo, kaj en la tago antaŭ mia foriro mi filmis ilin la lernantojn, kantante kaj dancante laŭ "Ĉu vi volas danci" kaj, "Lernu nun".

Kompreneble mi daŭrigis la instruadon al la grupo en la universitato, kaj kiel antaŭvidite, ekinstruis lunde la 12-an de decembro al dua grupo. Tie venis entute 10 personoj, sed nur 4 daŭrigis ĝis la fino. Tiu fino estis ekzameno en vendredo por ambaŭ grupoj. Sekvatage mi povis disdoni atestilojn al 15 personoj kiuj estis partoprenintaj la ekzamenon. Tiuj kiuj ne sukcesis en la ekzameno ricevis atestilon pri ĉeesto de la kurso. Ili ĉiuj povis elekti plurajn Esperanto-librojn. Post tiu disdonado ni iris al apuda parko, kie ni kantis la himnon, spektis magiajn trukojn de unu el la lernantoj, aŭskultis poemon laŭtlegitan de alia lernanto kaj manĝis kaj trinkis okaze de la fino de la kurso kaj de Zamenhoftago. Venis ankaŭ du ĵurnalistoj, kiuj aparte intervjuis kelkajn ĉeestantojn, kaj antaŭ mia foriro jam unu artikolo aperis (en la gazeto "Timoroman"). Staketo da revuoj estis disdonita.

Kelkaj pliaj informeroj: la klubo nun havas du bibliotekojn en la hejmoj de du estraranoj. Ni farigis stampilon kaj mi stampis la librojn de la klubo per ĝi. Teofilo kaj mi ankaŭ laboris pri la vortara parto de la ŝlosilo (tetuna-Esperanto), kiun ni esperas en ne tro fora estonteco eldoni.

Por fini mi volas sciigi ke mi certas ke la ĵusa instruperiodo fortigis la movadeton en Orienta Timoro. Kaj ni ĉiuj esperas, ke almenaŭ kelkaj orienttimoranoj povos iri al la Universala Kongreso en Portugalio en 2018.

Lastmomentaj aldonoj:
1) KAEM, la Azia Komisiono de Universala Esperanto-Asocio, ĵus sciigis pri sia decido subvencii la lernomaterialon uzitan en Orienta Timoro. Koran dankon!
2) João da Cruz el Orienta Timoro estas inter tiuj kiuj ricevas de KAEM subvencion por iri al la UK en Seulo. Por la UK en Portugalio daŭre estas serĉata financa helpo por venigi plurajn orienttimoranojn (UEA-konto 'timoro'). Pro tio ke ili estas junaj kaj parolas la portugalan, ili povos tie bone helpi la organizantojn.
3) Aliajn raportojn pri mia vojaĝo, eblas legi ĉe https://sites.google.com/site/esperantoenorientatimoro/instruvojaghoj/tria. Samloke vi trovos ligojn al fotoj kaj filmoj.
.

ENKONDUKIS ESPERANTON AL LA ORF-DOMO TRA PUP-TEATRAĴO

La antaŭaj instruvojaĝoj de Heidi (en la najbara Indonezio) jam alportas siajn fruktojn. Legu ĉi-sube.

Ĵaŭdon (la 11an de januaro) la klubo de Ruĝa Formiko – kiu estas sub la ombrelo de la komunumo de Amikoj de la Muzeo pri la Konferenco Afriko-Azio, aranĝis pup-spektaklon en la orfdomo "Permata Hati" de Bandung kun titolo "Timun Mas" (Ora Kukumo). La programo estis kunlabora programo de la Esperanto-klubo kaj de la orfejo "Permata Hati" en Bandung. La aktiveco estas kunlaboro de Ruĝa Formiko kaj BEM (korpo de studentoj) de Politika kaj Socia Fako de la universitato "Universitas Pasundan" [Pasundan instruas], la partoprenantoj aŭ spektantoj estas gelernantoj de baza lernejo kaj mezlernejo.

La programo celas enkonduki E-on al la lernantoj en Bandung. La teatraĵo rakontas pri Mbok Sirni, iu maljunulino kiu sentas sin malĝojega ĉar ŝi ne havis infanon, ŝi sentis sin sola ĝis iu giganto venis al ŝi. La giganto promesis doni al Mbok Sirni esperon por havi infanon. Ĝis Mbok Sirni akceptis iun semon de la giganto, kaj la semo kreskas kaj fruktodonas oran kukumon, kaj el ĝi aperas iu bela infano kiu estis nomita "Timun Mas". La giganto demandas al Mbok Sirni, iam kiam Timun Mas estos juna plenkreskulo, ŝi devas doni sin al la giganto por esti manĝaĵo de la giganto.
Kiam la tempo venis, venis iu maljunulo al Timun Mas, kaj li donas al ŝi kudrilon, terasi-on (tradicia fermentaĵo el fiŝaĵo), kaj kukumon por gardi Timun Mas de la atako de la giganto. Finfine Timun Mas povis liberigi sin de la giganto, ŝi kaj ŝia patrino vivas ĝojege.

Akbar (la prezidanto de la klubo) diris ke "La rakonto havas tre bonajn valorojn, ekzemple ni devas provi ion se oni volas finon ĝojan. La rakonto estas taŭga por spektantoj kiuj ankoraŭ lernas en la meza lernejo kaj kiuj antaŭvidas ekzamenon en la lernejo: por havi sukceson ili devas provi ion tiom kiom ili povas por atingi feliĉon".

La rakonto estis adaptita el la loka rakonto kaj tradukita de Akbar (estro de la klubo), la rakontanto esta Rafli, kaj la ludantoj estis Domingas/Nona (studento el Orienta Timoro) kiel Timun Mas, Asmi kiel Mbok Sirni, kaj Deri Fadil kiel giganto kaj saĝa maljunulo.
Verkanto: Asmi Putri Purwaningsih - Tradukantoj: Qonita Qurrota'ayun / Iyan Septiyana - Fotisto: Siti Nabilah

Malantaŭ la kulisoj

La 10an de marto *La Verda Stelo* havis sian unuan kunvenon en la nova kunvensalono en Lange Beeldekensstraat kaj nun denove ĉiuvendrede organizas programon. Ankoraŭ multo estas farenda, sed tamen oni jam povas pensi pri solena inaŭguro de la novaj Esperanto-lokaloj. Kaj tiam oni festos kaj honorigos la grandan skipon da volontuloj kiuj laboris por realigi tiun projekton.
Sed evidente tiam ne estos tempo por detale priskribi aferojn, kiuj sendube restis kaŝitaj por multaj.

Feliĉe FEL havis ankoraŭ la necesan kapitalon por aĉeti la novan sidejon. Sed ĉar dum jaroj la bilanco de FEL montris grandan deficiton, la respondeculoj evidente tre singardu pri troaj elspezoj por la enordigo.

Ivo Vercammen kaj Nicky havas specialan atenton por avantaĝaj vendoj kaj por brokantaj aferoj. Jam en majo 2016 Ivo kaj Nicky veturis al Hasselt pro elvendo de entrepreno. Kaj tie ili trovis rulŝrankojn. Kelkajn semajnojn poste, en Bruselo ili trovis serion da belaj metalaj ŝrankoj, fermeblaj per ŝloseblaj rulpordoj por favora prezo en Bruselo. “Tre bone”, ni ĉiuj aplaŭdas.

Sed malmultaj konscias pri la konsekvencoj. Oni tie ne elvendis apartajn meblojn, oni ĉiam elvendis tutaĵon. Tio signifas ke oni akceptas ĉion, ankaŭ la enhavon de la ŝrankoj, ankaŭ tion, kio eble ŝajnas superflua ... aŭ oni rezignu. Ĉar evidente ne la tuto tamen ja la ŝrankoj konvenis por FEL, Ivo kaj Nicky decidis aĉeti. Sed tiaj aĉetoj nur eblas se oni tuj pagas. Do Ivo antaŭpagis la necesajn sumojn el propra poŝo. Alia konsekvenco: oni nur havis tre mallongan tempon por forporti la aĉetitajn varojn.

Al Hasselt kuniris tiam Mireille, Willy, Paul de Meester kaj Raf Fauconnier. Kune ili ŝarĝis kamionon kun varoj el 4 niveloj. La rulŝrankojn oni deponis en Lange Beeldekensstraat, ĉion alian al en la domo de Ivo Vercammen, kiu poste vendis la malnovan paperon. En Bruselo oni havis nur tempon de la 14a[a] ĝis la 16a[a] horo por forporti la aĉetitajn ŝrankojn kun la aldona kondiĉo ke ekstera entrepreno malplenigos ĉion, kio restas en la spaco je kostoj de la aĉetinto.

Do necesis lui kamionojn, ankaŭ antaŭpagendajn, kaj streĉi sin por ŝarĝi tiujn pezajn meblojn kaj ilian enhavon. Sed tiuj aĵoj ĝenus la adaptolaborojn en la nova sidejo.
Do necesis lui deponejojn kaj novan transporton, kaj denove necesis antaŭpagon!

Evidente Ivo Vercammen povas repeti la monon de FEL, sed intertempe jam dum monatoj antaŭpagas serion da fakturoj el propra poŝo.

En decembro komenciĝis la heroa entrepreno por malplenigi la domon en Frankrijklei antaŭ la 1a de januaro. Longa listo da volontuloj partoprenis kaj sin dediĉis. Sed volontuloj venas kaj demandas: “Kion ni faru?” Tio signifas ke ĉiutage Nicky ĉeestu de la mateno ĝis malfrue vespere por gvidi la volontulojn. Kaj necesis multaj transportoj. Do ĉiutage Ivo kaj/aŭ Nicky uzis siajn proprajn veturilon kaj trenĉaron por veturi tra la densa trafiko de Wommelgem al Antverpeno kaj reen por forporti ĉiujn aĵojn el la domo en Frankrijklei. Sed vespere la laboro ne finiĝis: necesis kontakti homojn kaj fiksi rendevuojn por la venontaj tagoj, ĉar multaj volontuloj venis nur por 1 tago. Tio estis precipe nokta laboro por Nicky. Nu, intertempe la vivo ne limiĝas ĉe la Esperanto-domo. Ivo.havis ankaŭ amason da profesiaj laboroj, i.a. por *Monato*, *Horizontaal* kaj aliaj revuoj! Nicky devis prizorgi edzon, manĝojn, bestojn, plantojn, vivteni kontakton kun siaj familio kaj amikaro kaj eĉ ... iomete dormi.
Mi havis la eblecon – en decembro ĝis mezo de januaro – por preskaŭ ĉiutage ĉeesti almenaŭ parton de la tago por kunhelpi, kaj mi faris tion kun plezuro ... sed ankaŭ kontentis kiam estis tempo por vizito al mia edzino en kliniko kaj do devis halti.

Apenaŭ iu havas ideon kion tio signifas por elteni tian frenezan vivritmon dum jam monatoj. Mi nur povas esprimi mian profundan admiron por la fizika forto kaj eltenpovo, sed ankaŭ por la senprecedenca sindediĉo de tiuj du homoj: Nicky Janssen kaj Ivo Vercammen!

Ivo Durwael

Giulio Cappa (Romo, 1951), itala literaturisto, esperantlingva verkisto.
En **Beletra Almanako** n-ro 27 (oktobro 2016) aperis sub la titolo '**Amfruktoj',** poemaro de 12 partoj, verkitaj inter majo kaj julio 2016. Ties dua poemo estas prezentita ĉi tie. La teksto havas nur unu interpunkcian signon, la leganto imagu mem pri tio.

Amfruktoj II

Amo estas ananaso
kiun formas kvar ŝipetoj
kaŝitaj en unuo
per akra senrusta ŝtalklingo
du fojojn dividu la tuton
kaj poste per fajna tranĉilo
elĉizu la etajn boatojn
interne kerno malmola
malhavas la pulpan dolĉecon
do nepre ĝin bone deigu
kvaronon elmetu telere
la dikaj folioj ĝin ornamu
ferdeko protektu buŝplenojn
kuŝantajn sur ŝelo testuda
kiel avide ni ilin voris
forgesante pri baldaŭa apartigo !
sed niaj ŝipetoj rapide en unu
anason plenan refandiĝos

Liefdesvruchten II

Liefde is een ananas
die vier scheepjes vormen
verstopt in één geheel /eenheid
met een scherp roestvrij stalen lemmet
verdeel tweemaal het geheel
en daarna met een fijn mes
snij *(BEITEL)* de kleine bootjes eruit
binnenin: een harde kern
heeft niet de zachtheid van de pulp
dus verwijder ze goed
stal een kwart uit op 'n bord
de dikke bladeren moeten het versieren
een tussendek bescherme de mondenvol
die op het schild van een schildpad liggen
hoe gretig verslonden we ze
niet denkend aan een spoedige scheiding!
maar onze scheepjes zullen vlug in één
volledige ananas terug smelten

LA POEMO

Titolo. Amfruktoj.
Jen nekutima vorto. Ĉu temas pri **manĝeblaĵoj** aŭ prefere pri … **amproduktaĵoj**?
Unuavide° oni pensas verŝajne.. *op het eerste gezicht*
pri ĉi-lastaj. Ĉu temas pri infanoj? Aŭ ĉu povus temi pri ĉiaj imageblaj ĝuoj de la amo, de la tiom fama, mistera, **miriga**° amo. *verbazend*
kp france 'les fruits de l'amour'.
Kiel **efikas** tia stranga, nekutima vorto?
Ĝi kompreneble **vekas**° la *wekken*
scivolemon° de la leganto. *nieuwsgierigheid*

Verso 1. amo estas ananaso
Kion pensi pri tia difino de 'amo'?
La komparo kun ananaso certe estas tiom **surpriza**°, ke oni ne emas unuavide *verrassend*
akcepti ĝin !

Versoj 2-3. kiun formas kvar ŝipetoj
kaŝitaj en unuo
Pri kiuj **ŝipetoj** temas en tia frukto?
Kiam oni dividas ananason dufoje
laŭlonge°, oni akiras° kvar *in de lengte; verkrijgen*
partojn, kiuj iom fantazie, povas ŝajni ŝipetoj.
Kial tiuj partoj estus '**kaŝitaj**' en unuo?
Ili tiom bone formas unu solan frukton, ke oni emus° ne distingi apartajn *geneigd zijn*
partojn.

Versoj 4-5. per akra senrusta ŝtalklingo
du fojojn dividu la tuton
akra = ?
tia, ke ĝia rando estas tranĉa aŭ ĝia pinto pika (PIV).
kp **malakra**: *stomp*

Ĉu oni dividu la tuton transverse aŭ laŭlonge?
Laŭlonge.

Versoj 6-7. kaj poste per fajna tranĉilo
elĉizu la etajn boatojn
tranĉilo = ?
ilo kun akra rando por tranĉi (PIV).
Kiucele **elĉizi**°? *uitbeitelen*
Por akiri apartajn boatojn.

Versoj 8-9-10. interne kerno malmola
malhavas la pulpan dolĉecon
do nepre ĝin bone deigu
mola = ?
facile cedanta al premo, facile knedebla aŭ fleksebla (PIV).
Ĉu '**malhavas**' esprimas la samon kiel '**ne havas**'?
Certe, sed ĉi tie la ripeto de la silabo **'mal'** bone akcentas ion specialan, nome...?
La foreston° de la priparolataj *afwezigheid*
aferoj.

Versoj 11-12. kvaronon elmetu telere
la dikaj folioj ĝin ornamu
Kial ne 'teleren'?
La telero ne estas la celo de la elmetado sed ĝia loko.
Kp. a) metu ion teleren/ kien?
b) elmetu ion telere/ kie?
Kion ni pensu (= kio pensindas) pri la zorgemo° de la aŭtoro? *zorgvuldigheid*
Ĝi estas mirinda°! *wonderlijk*
La komuna manĝado de ananaso estas vera festo.
Per kio oni povas plej bone **ornami** tablon?
Per floroj, bela tablotuko...
Ornamo° por maljunuloj estas.... grizeco. *versiersel*

<u>Versoj 13-14.</u> ferdeko protektu buŝplenojn kuŝantajn sur ŝelo testuda

ferdeko: (kp. la germana 'Verdeck')
planko° el ligno°, ŝtalo, fero kaj *vloer; hout*
ceteraj°, etendiĝanta° *en andere; zich uitstrekkend*
de unu flanko al la alia (PIV).

buŝpleno: *een mondvol*
kp. ***brakpleno*** *een armvol*; ***manpleno*** *een handvol.*
kp. adjektivo ***plen-plena***: *stampvol*

Kial tiaj konsiloj?
Oni do **iel**° volas kovri *op één of andere manier*
la manĝaĵojn.

ŝelo *schil, schaal, schors*
Kion oni ĝenerale **senŝeligas**°? *schillen*
terpomojn°, pirojn°, pomojn. *aardappels; peren*

testuda= de testudo° *schildpad*
Kial li parolas pri testudo?
La ŝelo de la ananaso memorigas pri testudo
pro la skvamoj°. *schubben*

<u>Versoj 15-16.</u> kiel avide ni ilin voris forgesante pri baldaŭa apartigo!

avide = ?
forte deziranta … havi, posedi, fari.
Homo estas ĝenerale **avida je** kio?
gloro, posedo, psika aŭ fizika povo...

vori = ?
krude° manĝi ŝirante° per la... *ruw; scheuren*
dentoj, kiel bestoj. (kp france *dévorer)*
Kiuj bestoj kutimas avide vori?
Multaj ! Leonoj, tigroj, ursoj, hundoj, lupoj...
Tiaj nomiĝas karno<u>vor</u>uloj°. *vleeseter*
Kp. ĉeval(in)oj, bov(in)oj estas
herbovoruloj°. *graseter*
Kial '**apartigo**' kaj ne 'apartiĝo'?
La finaĵo -igo montras, ke iu aŭ io apartigos ilin.
Kiu aŭ kio povus kaŭzi tion?
Eble la necesa evoluo de ilia vivo.

<u>Versoj 17-18.</u> sed niaj ŝipetoj rapide en unu ananason plenan refandiĝos

Kion pensi pri tia deklaro?
Grava promeso !
Ĉu temas pri espero? Aŭ simple pri revo?
Oni povas sin demandi, kial la parolanto estas
tiom certa pri la estonto°? *toekomst*

fandiĝi = ?
likviĝi pro varmo (PIV).
La verbon 'fandi' oni retrovas en la franca 'fondre' kaj la nederlanda 'fondue'.
Kion **simbolas** tiuj ŝipetoj?
La amantojn. Ĉiu havas siajn proprajn farendajn taskojn. Sed post tio ili povas sin retrovi.

KONKLUDO PRI LA POEMO

Jen certe nekutima prezentado de amo kiel ananaso! La du amantoj ĝuas la komunan manĝadon de ananaso. Pro tio ili ne pensas pri baldaŭa apartigo. Pli eĉ, la poeto kredas, ke ili rapide reformos unu tuton, kiel la frukto.

=======

PLIE PRI IUJ VORTOJ EL LA POEMO

<u>Zamenhofaĵoj lernindaj pro la vortaro kaj pro plia informo.</u>

***(AVERTO°:** Por stimuli 'aktivan legadon', la sekva teksto estas ofte prezentita en partigitaj frazoj, tiamaniere, ke lernemaj° legantoj povas facile testi sian konon).* *waarschuwing* *leergierige*

AKRA (vs 4)

1) Tro akra fajro estas... sen daŭro.
Dirinda kiaokaze pri homo?
Pri iu, kiu ekmontras troigan entuziasmon.

2) Sperto° saĝon ... akrigas.
Ervaring verscherpt de wijsheid.
Alivorte: Sperto estas la plej bona instruisto.
Estas efektive vera, ke **sperto** povas riĉigi nian scion pri la vivo kaj povas pro tio ankaŭ kelkfoje/ofte **riĉigi** nian … saĝ(ec)on.

APARTIGO (vs 16)

1) La **maro** apartigas **Anglujon** disde la ...
kontinentoj.

2) Amikeco aparte, ofico… aparte.
Kial?
Ofico ne estu influata de personaj sentoj.

AVIDE (vs 15)

1) Donu fingron al avidulo, li tutan … manon postulas.
Geef een vinger aan een gretig iemand, hij eist de hele hand op.
Tiaj uloj ... neniam satiĝas (= iĝas
<u>sat</u>aj°). *verzadigd*

2) Dronanto eĉ herbeton… kaptas avide.
Letterlijk: Een drenkeling grijpt gretig zelfs naar een grasssprietje.
Zich aan een strohalm vastklampen.
Dirinda pri kia homo?
Pri iu troviĝanta en … malfacila situacio.
Kial '**eĉ** herbeton'?
Kvankam li scias, ke tio ne multe aŭ tute ne helpos.

3) Oni prenas avide, oni redonas... malrapide.
Men neemt gretig, men geeft langzaam terug.
Pro kio tio?
Pro la homa **avideco**, la forta deziro **akiri.**

4) Kiu avidas plej bonan, perdas... plej bezonan.
Wie het beste begeert, verliest het meest nodige.
Do, bona konsilo: kontentigu vin per normalaj deziroj. Kroma demando: kiel difini kio estas normala deziro?

5) Ju pli oni posedas, des pli... oni avidas.
Kion pensi pri iu, kiu ne estas <u>avida je</u>...
scio, manĝado, trinkado, mono, gloro, laŭdoj…?
Z. parolas ankaŭ pri la **nobla avideco pri scio**.
Kp sinonimojn: la scivolemo, la sciavido.

6) Se okulo ne vidas, koro ne … avidas.
Jen bona konsilo por kiaj situacioj?
Kompreneble, **avido** povas esti stimulata de multaj

aliaj aferoj, sed **la vido** facile...
stimulas la cerbon°. *hersenen*

BALDAŬ (vs 16)

1) Kiu tro alten rigardon direktas,
tiu tre baldaŭ... okulojn difektas.
Wie de blik te hoog richt, die bederft vlug de ogen.
Alivorte?
Envio° povas kaŭzi damaĝojn°, *afgunst; schade* ne nur en la okuloj.

2) De la buŝo ĝis la manoj estas...
granda interspaco.
Kion simbolas la buŝo kaj la manoj?
La buŝo simbolas la parolojn, la manoj la agojn.
Proverbo dirinda pri kia homo?
pri fanfaronulo°. Li diras multon *opschepper* sed faras nenion.

3) El la buŝ' multaj vortoj eliras, sed ne ...
ĉiuj ion diras.
Dirinda pri kia iu?
Pri parolema iu (parolemulo), kiu ofte rakontas sensencaĵojn.

4) Inter la mano ĝis la buŝo ofte...
disverŝiĝas° la supo. *lett: zich uiteen gieten*
Figurasence?
Inter unua intenco kaj la rezulto multo... povas okazi!

(RE)FANDIĜOS (vs. 18)

1) Kiam el la kuirejo venis al mi la bone konataj odoroj, mia animo fandiĝis.
Kiel klarigi tion?
Z. aprezas° la manĝon, kiu estas *waardeert* preparita por li, aŭ la virinon, kiu faras tion por li... Ni suspektas, ke eble li ne tro kapablas kuiri.

2) La koro en li fandiĝis.
Pro la surprizo la **psika ŝoko** estis ege granda.
Kio povus fandi ties koron? Kies koron?

3) Pli aŭ malpli frue la ideoj de la esperantismo kaj pacifismo kunfandiĝos.
Ĉu jen imagebla evoluo?
Kiuj faktoj pledas° por tiu ideo? *pleiten*

PLEN (MALPLEN) (vs 13)

1) Malplena sako puŝas/tentas° … al peko°.
Een lege zak duwt/verleidt tot zonde.
Kial?
Tute memkompreneble !!

2) Nobelo promesojn disdonas,
kampulo promesojn plenumas.
Een edelman deelt beloftes uit, een boer vervult beloftes.
Ĉu jen aserto° kredinda aŭ pridubinda? *bewering*
Eble estas jam kontentige, ke ne temas pri falsaj° promesoj. *loze*

3) Plena estas la infero° de … *de hel*
promesitaj aferoj.
Dirinda kiam?
Kiam iu estas trompita per falsaj promesoj.

4) Plena stomako laŭdas la faston.
Een volle maag prijst het vasten.
Kial do?
Oni facile konsilas al aliaj fortostreĉadon°, kiun oni mem ne faris. *inspanning*

5) Plendoj° stomakon ne … plenigas.
Klachten vullen de maag niet.
Por certigi, ke la stomako pleniĝu, anstataŭ plendi oni prefere... agu.

6) Pli valoras propra ĉemizo ol...
fremda plena valizo.
Pensinda ekzemple kiam?
Vidante iun, kiu emas fanfaroni pri belaj vestoj, kiujn li eble ne posedas, kiujn li prunteprenis.

7) Promeso estas larĝa,
plenumo° estas ŝarĝo°. *vervulling; last*
Larĝa ĉi tie signifas sen ĝenoj, sen limoj°. *grenzen*
ŝarĝo =? io peniga, kiun oni trudas° *opdringen* al si aŭ al aliulo.

TESTUDA (vs. 14)

Bona famo° sin trenas testude,
malbona kuras rapide.
Goede faam sleept zich als een schildpad, slechte loopt snel.
Pri kia famo 'oni' prefere informu ĉiujn? Kial?
Homoj emas mencii° de aliuloj malbonan *melden* famon, eble por averti siajn aŭskultantojn?

TRANĈILO (vs.6)

1) Ne timu tranĉilon, timu... babilon.
Kian babilon precize? Kies babilon?
Tiu de 'oni..., oni...'. Kalumnii° estas *roddelen* ofende°. *krenkend*

2) Mi malfermos al ili la ventron
per mia tranĉilo !
Jen la fonto de Z. en ne tre pacema flanko !

3) Dek fojojn mezuru, unu fojon detranĉu.
Alivorte: ofte rigardu, pensu antaŭ ol… agi.
Estu ĉiam singarda° antaŭ ol decidi *voorzichtig* pri io ajn !
Ĉu ne jen ege strikta, troiga konsilo? Precipe kiam temas pri... neripetebla ago.

4) El fremda ledo° oni tranĉas … larĝe. *le(d)er*
Kio subkomprenite?
Se temas pri aliula ledo, oni ... *iemand anders*
El sia propra ledo oni ĉiam tranĉas kiel?
Ege **zorgeme**°! *zorgvuldig*

5) Tranĉi rekte en la karnon.
Uzante drastan rimedon.

6) La lumo tranĉis al ni la okulojn.
La lumo estis tiom forta, ke ĝi dolorigis.
Kp. tia muziko tranĉas la orelojn.

7) Ĉiu tajloro havas sian… tranĉmanieron.
Dirinda kia(o)kaze?
Konstatante … variajn labormanierojn.

Amuza kromekzerceto: flue retraduki esperanten ĉiujn nederlandajn tradukaĵojn !

TRADUKEKZERCOJ.

Antaŭa.

1) Estas granda diferenco, ĉu vi aŭdas insekton en la

dormĉambro aŭ en la ĝardeno. 2) Kiom bele/superbe ĉio en la naturo estas reguligita/ ordigita: tuj kiam infano envenas / eniras en la mondon, ĝi trovas patrinon pretan por ĝin prizorgi (J. Michelet).
3) Ni tiom ŝatas troviĝi/restadi/vivi en la naturo, ĉar tiu ĉi ne havas opinion pri ni (Nietzsche).
4) La morto estas, inter ĉiuj / ĉiaj vizitantoj, la plej anoncita kaj la malplej atendita / antaŭvidita (Bourget).
5) Plej feliĉa estas tiu, kiu malplej aprezas/ŝatas iĝi tia (G. Bomans).

Nova.
1) De liefde tot zijn land is ieder aangeboren.
2) Zijn liefdes duurden zelden langer dan een week.
3) Een gezegde bij het aanbieden van excuses: ‘met alle liefde’.
4) Is het goed om lief te hebben, en zich te hechten aan het sterfelijke (Faverey)?
5) De liefde kan komen met trouwen.
6) De liefde kan niet van één kant komen. (Alle betrokkenen moeten hun best doen om een vriendschap, een relatie in stand te houden).
7) Van liefde rookt de schoorsteen niet. (Wie trouwen wil moet ook een gezin kunnen onder-houden).

E. Van Damme

NIEUWTJES UIT HET OOSTEN...

Niet alleen in ons Vlaamse land gaat de talenkennis (vooral dan van andere talen dan het Engels) achteruit, ook Oost-België heeft ermee te maken. Volgens de PFF (tegenhanger van Open-VLD) is Nederlands en Frans er nog wijd verspreid, maar toch zijn er nog veel inwoners die geen van beide talen machtig zijn. Nochtans is meertaligheid nuttig, niet alleen vanuit cultureel oogpunt, maar ook als garantie voor professionele en sociale integratie. Het is ook een belangrijke troef bij het solliciteren. De partij diende dan ook een resolutie in die vraagt ‘om het bestaande beleid van de Duitstalige Gemeenschap i.v.m. de promotie van meertaligheid uit te bouwen en verder te consolideren’.

En hoewel Duits dikwijls de naam heeft de taal van de techniek te zijn, wordt ook het Engels er onmisbaar. In het Robert-Schuman-Iinstituut, een middelbare technische school in Eupen, is men bij wijze van proef gestart met één uurtje Engels per week. De vraag ging eigenlijk uit van de leerlingen die Engels meer en meer nodig hebben om met machines of software om te gaan. Engels leren is voor de ene leerling al gemakkelijker dan voor de andere en een extra belasting van het studieprogramma. Maar ze zien het als onvermijdelijk. Engels is nu eenmaal de Wereldtaal (sic)!

PEKO, een zoete zonde voor Belgische esperantisten

Amougies, een dorpje aan de voet van de Kluisberg langs Waalse kant, was van 24 tot 26 maart de locatie van PEKO 2017.
PEKO, *Printempa Esperanto-KunvenO*, is sinds enige tijd eigenlijk de officieuze bijeenkomst van de Belgische esperantisten en een van de vele initiatieven van Valère Doumont, cfr. vorige *Horizon-taal*. Deze editie was al de achtste in de rij. Valère en zijn groep Verdaj Skoltoj mochten er in totaal 74 mensen verwelkomen, uit zo'n negen landen.

Het grote aantal nationaliteiten was voor een deel te danken aan het feit dat *PEKO* gastheer was van een seminarie rond communicatie: 'Efika junulara komunikado'. Dit seminarie kaderde in het door de EU gesubsidieerde project ECY (Effective Communication for Youth) dat door *TEJO,* de Internationale Esperanto Jongeren Organisatie, wordt gecoördineerd. Bedoeling van het project is om de kwaliteit van jongerenwerk te verhogen, met speciale aandacht voor professionele, competente communicatie. Ondergetekende (dinosaurus) nam eraan deel als vreemde eend in de 'jongeren-bijt'. De twee trainers, Boris (Italië) en Enric (Spanje), waren duidelijk geschoold in marketing en lieten het grotendeels jonge publiek via allerlei oefeningen kennismaken met marketing- en communicatieprincipes. Het volstaat niet dat het product goed is, er moet ook efficiënt over gecommuniceerd worden.
Een ander interessant programmaonderdeel was een seminarie rond fotografie onder leiding van Lode Van de Velde. De PEKO-deelnemers konden aan het einde van het weekend genieten van de 'camera-vruchten' van de seminariedeelnemers.
Wie het wilde kon zelfs een 'anti-Trump'-mutsje (leren) breien. Ondergetekende waagde zich eraan met niet al te veel resultaat (oefening baart kunst ;-).

Minder gevorderden konden hun Esperanto bijschaven tijdens een aantal cursussen van Françoise en Gunter. Zaterdagavond schetste Yves Nevelsteen een interessante stand van zaken van Esperanto op internet.
André Demarque nam de groep 's avonds op sleeptouw voor een paar uurtjes samenzang met bekende liederen uit alle windstreken en in alle talen. Voor de afsluitende voordracht zorgde Bernard-Régis. Zondagnamiddag gidste Monique Van Roy de wandelliefhebbers nog rond in Ellezelles.

Ik onthoud vooral een – verrassend – groot aantal enthousiaste jonge mensen – ik ontmoette twee jongeren die elkaar pas voor de eerste keer in levenden lijve zagen nadat ze via de Telegram-app met elkaar in contact waren gekomen – en een levendige groep Verdaj Skoltoj.

Na edities in Namur en Amougies is PEKO volgend jaar te gast in Tilff (bij Luik) rond het hemelvaartsweekend van 9 t.e.m. 13 mei. Daar is sinds kort een Esperantogroep van start gegaan.
PEKO, 't is zonde als je er niet bij bent!

Piet Glorieux

PASPORTA SERVO

Logeer volledig gratis bij Esperantosprekers

Pasporta Servo is een jaarlijks uitgegeven adressenlijst van logies biedende Esperantosprekende mensen uit de hele wereld. Het geeft de bezitter van een recent exemplaar het recht om als gast te verblijven in een woning, op voorwaarde dat de gast Esperanto spreekt. Het systeem is vergelijkbaar met CouchSurfing en Hospitality Club.

De gastgezinnen bepalen zelf hoeveel gasten en overnachtingen ze accepteren en ze kunnen in de lijst opmerkingen toevoegen in verband met hun interesses, wensen en speciale voorwaarden. Bijvoorbeeld "geen rokers", "jongeren welkom" en dergelijke. Gast en gastgezin communiceren met elkaar in Esperanto. Per land is er een "landa organizanto", een landelijke verantwoordelijke die de adressen controleert waardoor het netwerk actueel blijft.

De adressenlijst is een uitgave van de wereldvereniging van Esperantojongeren (TEJO). Het idee voor een "Programo Pasporto" ontstond in 1966. Pasporta Servo in zijn huidige vorm verscheen voor het eerst in 1974 met veertig gastadressen. De initiatiefnemers kwamen uit Argentinië en Frankrijk.

Uitgave 2017

In 2008 besliste TEJO om Pasporta Servo alleen nog online te laten voortbestaan. Hiervoor werd een speciale website ontwikkeld. Dit leek in het begin allemaal vlot te verlopen, maar door een gebrek aan ervaring van de vrijwillige ontwikkelaars doken er onverwachte technische problemen op. Een tijdje werd zelfs gedacht dat Pasporta Servo zou worden opgedoekt!

Voor de Esperantobeweging is Pasporta Servo echter van groot belang. Het is voor een aantal bekende esperantisten zoals Chuck Smith en Valère Doumont een van de hoofdredenen waarom ze Esperanto leerden. Daarom is er in 2014 een werkgroep ontstaan om Pasporta Servo te redden. Baptiste Darthenay programmeerde een volledig nieuwe website en na Lars Sözüer werd Stela Besenyei-Merger aangesteld als verantwoordelijke.

In de periode 2015-2016 werd het netwerk van landelijke verantwoordelijken opnieuw opgezet en werd aan voormalige gasten voorgesteld om hun gegevens te bevestigen voor de publicatie van 2017. Het bleek een enorm werk om dit allemaal weer op poten te zetten, maar in april 2017 is de papieren versie van de adressenlijst opnieuw verschenen.

Is een papieren versie wel nodig?

Tijdens een voordracht over Pasporta Servo op de bijeenkomst PEKO in maart 2017 werd de vraag gesteld of er "in deze moderne tijden" wel nood is aan een papieren versie van de adressenlijst.

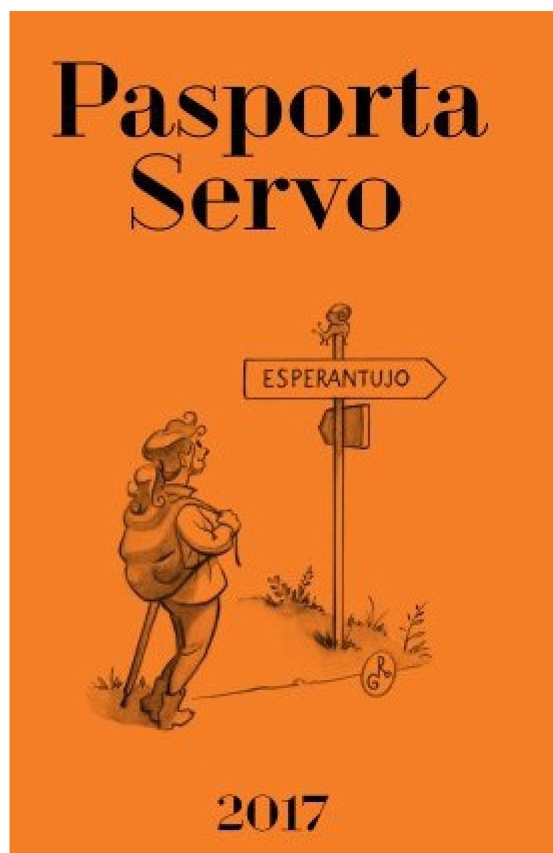
TEJO heeft eind 2016 een campagne gehouden, waarbij het mogelijk was om een exemplaar van Pasporta Servo te bestellen. Blijkbaar hebben voldoende mensen dit gedaan, zodat het bestuur heeft beslist om duizend exemplaren te laten drukken. Het boekje wordt tegenwoordig vooral nuttig gevonden om het praktische nut van het Esperanto aan te kunnen tonen op informatiestanden en dergelijke.

Vroeger werd de adressenlijst gratis verstuurd naar alle gastgezinnen. Nu is ervoor gekozen om te werken met kortingen:

- € 2,99 + € 5,00 verzendkosten als je gastgezin bent
- € 8,99 + € 5,00 verzendkosten als je geen gastgezin bent
- 33% korting vanaf 3 exemplaren

Alle info: www.pasportaservo.org

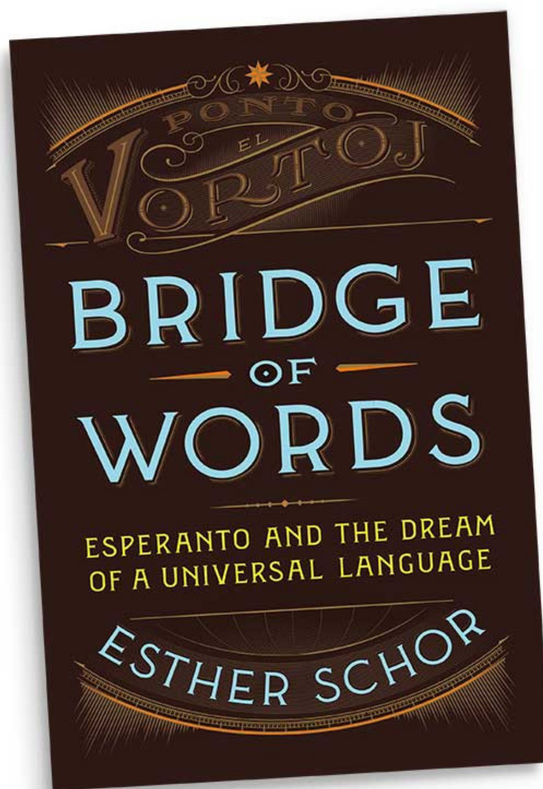
Yves Nevelsteen

BRIDGE OF WORDS

Vorig jaar verscheen een interessant boek over Esperanto geschreven door Esther Schor, een hoog aangeschreven professor literatuur aan de Amerikaanse Princeton-universiteit. Zij won o.a. een bekende Amerikaanse literatuurprijs met een biografie over de dichteres Emma Lazarus.
Dikwijls schrijven buitenstaanders over Esperanto zonder veel kennis van zaken. Hier is dit zeker niet het geval. De schrijfster heeft Esperanto effectief geleerd, zowel online als via een cursus aan de universiteit van San Diego. Ze interviewde ook veel Esperantisten tijdens bijeenkomsten / congressen in Polen, Cuba, Turkije en zelfs in Oezbekistan. Bovendien bezocht ze ook het weeshuis Bona Espero in Brazilië. M.a.w. ze heeft zich ondergedompeld in Esperantujo.
Het resultaat is een evenwichtig boek. Haar portrettering van de esperantisten is niet zwart-wit. Ze geeft een beeld van de mens achter de esperantist, nu eens sympathiek dan weer potsierlijk. En dat kan ik als ano van Esperantujo alleen maar beamen. Het boek getuigt van gedegen studiewerk. De kleine taalfoutjes tegen het Esperanto zijn haar vergeven.
Het werk richt zich op de eerste plaats naar niet-esperantisten en de lange lijst van prestigieuze recensies bewijst dat ze haar doel bereikt heeft. Dat Esperanto zo opnieuw in de actualiteit komt kunnen wij alleen maar toejuichen. De al maar groeiende controverse over globalisering en multiculturaliteit maakt het boek alleen maar actueler.
Voor ons, esperantisten, is het werk ook interessant al was het maar wegens de vele Esperanto-coryfeeën die er met of zonder naam in passeren. Aan de levensgeschiedenis van Lanti en Lidja Zamenhof worden zelfs aparte hoofdstukken gewijd.
Schor pleit er in haar boek voor om het (valse) beeld van Esperanto bij te sturen. Esperanto is ‘zijn hoogtepunt niet voorbij’, Esperanto beoogt niet dat de mensheid een ‘grijze brij’ wordt (waar iedereen dezelfde taal spreekt) en Esperanto is evenmin iets utopisch. Maar ook een mythe die heerst binnen de Esperantowereld, over de “neutraliteit” van Esperanto wil ze ontkrachten: “Esperanto… gebruiken bouwt een brug tussen jou en mij, en maakt zo van mijn handelen ons handelen, maakt van mij een wij” (blz. 324).
Het boek eindigt met een originele interpretatie van het esperantist-zijn, die meteen ook de actualiteitswaarde ervan voor onze huidige wereld aangeeft. Het doel van Esperanto is niet om ‘vertalen overbodig te maken’ (“put us beyond translation”) maar om “zelf een brug te zijn tussen talen” (transact translation). Esperanto is in essentie politiek, en om het met de woorden van Jorge Camacho (blz. 323) te zeggen, het “gaf mij iets dat ik nergens anders vond: het niet te beargumenteren gevoel dat ik rechtstreeks deel uitmaak van deze wereld.”

vrij naar recensie door István Ertl
Esperanto, n-ro 1308 van december 2016

Enkele uittreksels uit een interview met de auteur:

Mijn geliefkoosde uitdrukking in het Esperanto is ‘Nia kara lingvo’…/… Ze verwijst naar de diepe verbondenheid van esperantisten met de taal die ze samen tot leven brachten. Niet zoals de liefde voor een moedertaal of vaderland maar eerder vergelijkbaar met de liefde voor een kind.

Zamenhof vergeleek Esperanto met een plank op de oever van een rivier; mensen zouden allerlei redenen vinden om ze niet te gebruiken, maar vroeg of laat zou het gezond verstand hen duidelijk maken dat ze gebruikt kan worden om de rivier te overbruggen.

Voor mij ligt het wezenlijke van Esperanto in het contact van mens tot mens. Als ik aan Esperanto-bijeenkomsten deelneem, klinkt Esperanto soms als Babel zelf: veel gewone mensen die praten over doordeweekse dingen met een enorme variatie aan gebaren en accenten. Doorheen dat plezier van met elkaar te kunnen communiceren voel je ook een zweem van optimisme over de mensheid; esperantisten delen een toekomst, meer dan een verleden. Er zijn veel verschillende soorten esperantisten en ze gebruiken de taal om allerlei redenen. Maar één ding hebben ze gemeen: ze doen het uit liefde. Tussen zulke mensen vertoeven, maakt een mens hoopvol.

BOEKEN, TIJDSCHRIFTEN EN MUZIEK

LA SUPLA AMO

Op 22 mei 2017 zal het twintig jaar geleden zijn dat Herman de Coninck overleed. Bij FEL verscheen exact tien jaar geleden “La Supla Amo” (2007) in een tweetalige uitgave Nederlands-Esperanto. Naar aanleiding van deze herdenkingsdag interviewden we Lode Van de Velde over zijn vertaling.

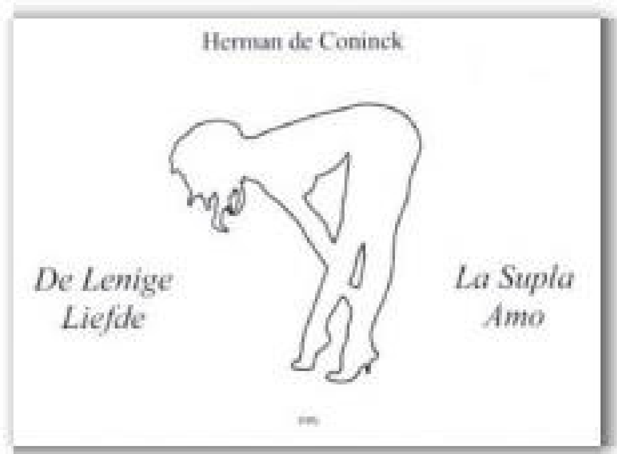
Waarom heb je net deze dichter en deze bundel vertaald?

Als jongeling las ik veel (en nog steeds) en stuitte ergens op een gedicht van Herman de Coninck. Het beviel me in zo’n mate dat ik besloot om meer van hem te lezen. Wat me in “De Lenige Liefde” vooral aansprak was de virtuositeit en speelsheid qua taal en dit op meerdere niveaus, de luchtigheid, de metapoëzie en de humor. Vooral deze bundel – zoals Herman achteraf zelf toegaf – was eerder studentikoos, maar dat paste uitstekend bij mijn eigen leeftijd toen ik er voor het eerst mee in contact kwam.

Mede dankzij deze toegankelijke gedichten groeide deze eerste bundel zelfs uit tot de meestverkochte dichtbundel van de twintigste eeuw en kreeg hij een aantal prijzen, waaronder de Yang-prijs (1969) en de Prijs van de Provincie Antwerpen (1971).

Welke waren de vertaalproblemen?

Eigenlijk waren er geen problemen, behalve misschien de verwoording van de slotregel “En anders ook” in het gedicht “ Liefje, / laat mijn verdriet altijd groter wezen / dan het jouwe / zodat het eromheen kan liggen / als armen. // Wees niet droef als ik zal heengaan, / dan zal ik altijd aan je denken. // En anders ook.” Uiteindelijk is het “Kaj ankaŭ alikaze” geworden. Als ik me goed herinner, was dit trouwens het eerste gedicht dat ik ooit van hem las.

Verder ging de vertaling heel vlot, het waren dan ook veelal vrije verzen waarvan het rijm en/of het ritme niet moest uitkomen. Qua taalgebruik was de bundel als op maat geschreven voor een vertaling naar het Esperanto. In het voorwoord van de bundel schreef ik over zijn woordgebruik:

“Herman de Coninck heeft bij mijn weten nooit Esperanto geleerd, doch zijn originele woordgebruik vertoont verrassend veel overeenkomsten met de woordvorming van het Esperanto. Een voorbeeld hiervan is de regel in mijn honderd opnieuwe havens, [en miaj cent denovaj havenoj], waar een bijwoord zonder meer omgevormd wordt tot een bijvoeglijk naamwoord. Ook in het Esperanto is dit perfect mogelijk. De aandachtige lezer zal in deze bundel nog zulke voorbeelden ontdekken.”

Hoe makkelijk was het om toestemming te verkrijgen om de bundel te vertalen?

Eigenlijk heel eenvoudig: ik heb Kristien Hemmerechts (weduwe van) gecontacteerd om toestemming te vragen om de bundel te mogen publiceren in tweetalige uitgave en ze ging meteen akkoord.

(interview: Piet Glorieux)

La Supla Amo / De Lenige Liefde. FEL 2007, 76 pagina’s.

ANDERE LITERAIRE VERJAARDAGEN.

In mei 1942 verscheen *L’étranger* (De vreemdeling), een boek van de Franse auteur Albert Camus. Vijfentwintig jaar later, in mei 1967, publiceerde de Colombiaanse schrijver Gabriel García Márquez *Cien Años de Soledad* (Honderd jaar eenzaamheid) . Beide werken staan op de lijst van de 100 belangrijkste boeken uit de wereldliteratuur en beide auteurs zouden later de Nobelprijs voor literatuur krijgen. Bij de Vlaamse Esperantobond vindt u een Esperantovertaling van beide boeken: *La fremdulo* (vertaald door Michel Duc Goninaz) en *Cent jaroj da soleco* (vertaald door Fernando de Diego).

Meer details op www.retbutiko.net.

Nova revuo en Esperanto pri Ĉinio

Post malapero de la papera revuo *El Popola Ĉinio* en la jaro 2002, oni neniam legis paperan revuon pri Esperanto Movado en Ĉinio krom la dulingva Informilo de EPĈ. Nu, en januaro 2017 ekaperis nova revuo *Tra la mondo*. La revuo estas fondita de Trezoro* Huang Yinbao, direktoro de Esperanto-Centro Ora Ponto, helpate de kelkaj aktivuloj. Ĝi estas sendependa revuo pri Esperanto en Ĉinio. La sezona revuo estas eldonita A4-formate, kaj plenkolore papera kaj en reta versio.

En la kolona paĝo Trezoro, la ĉefredaktoro, skribis: *"Dum mia volontula laborado en la Centra Oficejo de UEA en septembro kaj oktobro 2016, foliumante amason da revuoj en Esperanto el diversaj landoj, mi elkovis la ideon krei revuon pri Ĉinio, kies civitanoj konsistigas sesonon de la tutmonda loĝantaro. Agado valoras pli multe ol pensado. Do jen aperas la revueto Tra la mondo. La revuo aperigas/os artikolojn pri diversaj temoj rilate al Esperanto en Ĉinio."* Post reveno al Ĉinio Trezoro tuj komencis prepari eldonadon de la revuo.

En decembro Trezoro skribis: *"La unua revuo enhavos 42 artikolojn en ĉirkaŭ dudek rubrikoj, ekzemple Azia kongreso, Esperanto en Ĉinio, Esperantistoj, Intervjuo, Lernejoj, Ekzamenoj, Kursoj, Libroj, Kunvenoj, Seminario, Pensado, Junuloj, Infanoj, Vojaĝoj, Retejoj, Donaco ktp. El la revuo oni povas facile trovi diversajn informojn kaj eĉ historiajn materialojn pri la Esperanto-movado en Ĉinio. Oni povas trovi ankaŭ artikolojn pri literaturo, scienco, arto kaj turismo. La ĵus elektita nova estrarano de ISAE kreis ankaŭ specialan rubrikon Scienco en la revuo. Por fortigi kaj bonkvalitigi la revueton, la redakcio serĉas internaciajn kunlaborantojn por venontaj numeroj."*
Kontakto: trezoro@qq.com aŭ agrikulturo@126.com.

Intertempe aperis la unua numero. Trezoro skribas: "Hodiaŭ estas la unua tago de la Ĉina Novjaro 2017. La Printempa Festo daŭras tradicie 15 tagojn ekde hodiaŭ. En tiu festo mi sendas al vi ĉinan donacon: la unua numero de la nova revuo Tra la mondo estas senpage elŝutebla ĉe: http://www.elerno.cn/elibro/Tra-la-mondo(reta).pdf

HOEKJE VAN DE ARCHIVARIS

Om aan te tonen dat men in archieven best wel aardige en vermakelijke *geschiedkundige feitjes* tegen het lijf kan lopen, citeer ik hieronder een tekst van de hand van de ons aller bekende Jules Verstraeten, in het jaar onzes Heren 1967 belast door het bestuur van “La Verda Stelo” een oplossing te vinden voor het netelige probleem van een nakende verhuis (waar hebben we dit al eerder gehoord?). Men zou namelijk niet meer verder in “De Witte Leeuw” kunnen vergaderen… Het spookbeeld van een *transloĝiĝo* van “La Verda Stelo” bezorgde de arme secretaris blijkbaar de grootste zielsangsten. Men beseffe dus wél dat de recente verhuis naar de Lange Beeldekensstraat slechts een prulletje was, vergeleken met de problemen van 1967. Maar ik laat graag Jules zelf aan het woord.

C.K.

La translokiĝo de La Verda Stelo en 1967

Dum dekoj da jaroj la verdastelanoj kunvenis – ĉiusemajne dum la vendredo – en la fama kafejo/hotelo “De Witte Leeuw”. Fame eĉ en la eksterlando ĉar regule okazis (kiam eksterbelganaj esperantistoj vizitis Antverpenon) ke ili parolis pri nia klubejo. Sed tiam ili parolis pri “La Blanka Leono”.

Nu, en la jaro 1967 subite la estro (kun kiu ni havis bonegajn rilatojn) anoncis la transdonon de sia komerco al nova posedanto, kiu celis transformi la malmodernan kafejon al la novaj modernaj normoj. Konkludo: ni devis translokiĝi!

Grandega surprizo! Terura problemo!

Ĉar ĝuste nun ni uzus la ejon de “De Witte Leeuw” por organizi la solenaĵon de nia 60-jara ekzistado! Efektive la grupo fondiĝis en 1907. Kaj nun – subite – la malnova estro anoncis ke ni ne plu povos disponi pri la salono! Post 2 semajnoj ni devus esti for…!!

Kiel iama sekretario mi vane klopodis meti miajn manojn en mian hararon, ĉar jam tiam ĝi estis preskaŭ for! La realeco dolorige montriĝis ke urĝa solvo atendas.

Ankaŭ nia simpatia prezidanto Jaumotte, ja, ne blasfemis (almenaŭ ne en mia ĉeesto) sed videble li estis en plena embaraso… kaj kalkulis je mi por elturniĝi el tiu amara situacio!

Mi pripensis (en tiu tempo mi ankoraŭ kapablis…) kaj ekagis. Ni nepre devis trovi lokon en la urba centro, en la ĉirkaŭaĵo de nia nuna kunvenejo pro la transporteblecoj de niaj gemembroj.

Pere de la telefonlibro mi notis ĉiujn ejojn kiuj povis taŭgi. Poste mi komencis viziti ilin. Mi certigas ke mi neniam trinkis tiom da biero ol dum tiu periodo. Mi pensis (prave) ke por havi sukceson mi devis veki la aspekton de joviala monhavanta persono, kiu foje venis por informiĝi pri la kunveneblecoj en iliaj kafejoj. Por doni impreson de reprezentanto de bonfarta klubo mi – malavare – proponis glason da vino aŭ io simila al la kafejestro. Mi ne kuraĝis trinki mian glason da minerala akvo….

Miaj eble estontaj ludonantoj, kiel pursangaj komercistoj, ege interesiĝis pri la grupa aktiveco sur la kunveneja tereno. Kiom da ĉeestantoj ĉiufoje, kiom da konsumaĵoj (ho! Ve!), kiujn horojn, kiun tagon? La vendredon? Ne eblas pro jam establaj kluboj, ktp.

Nu, pri vitraj aferoj mi konas jen… kaj jen… ja, ’t een en ’t ander, sed en kafejaj aferoj aŭ medioj mi estas laiko.

Jules Verstraeten

Kalmthout

La Erikejo mocht op 16 maart één van haar Kalmthoutse zonen verwelkomen in de heimat : de huidige Leuvenaar Yves Nevelsteen schetste een beeld van wat er leeft en beweegt in het virtuele Esperantujo. En dat is niet weinig! Er gebeurt vooreerst belangrijk pionierswerk op gebied van de omzetting van de gebruikelijke Engelstalige computer-terminologie naar het Esperanto, wat zijn weerslag vindt ondermeer in de uitgave van *Komputeko*. Er werd vervolgens een overzicht gegeven van de vele Esperanto-woordenboeken, projecten, audiovisuele leermiddelen e.d. op het internet. Duizelingwekkend ! Bijzonder hoopgevend is "duolingo" waarbij statistisch en op wereldschaal gezien, elke dag tientallen personen de Esperanto-cursus met vrucht beeindigen.

Antwerpen

Esperanto-huis functioneert op nieuwe locatie.

Sinds 10 maart organiseert Esperanto-Antwerpen weer elke vrijdagavond zijn vergaderingen.

De eerste bijeenkomst was meteen een voltreffer. Duncan Charters, een Brit die al jaren in de Verenigde Staten woont, kwam ons uitleggen over hoe de instelling van de Amerikanen en de analyse van alle vorige verkiezingen hem de zekerheid gaf dat Trump het zou halen in de presidentsverkiezingen.

Er was dit keer mogelijkheid om, samen met de spreker aan een avondmaal deel te nemen en daar waren al 14 kandidaten voor. Maar tijdens de voordracht telden we 23 geïnteresseerden. De uiteenzetting van Charters gaf dan ook een – voor ons – heel nieuwe kijk op die verkiezingen. En de talrijke vragen na de pauze lieten er geen twijfel over bestaan dat het onderwerp iedereen boeide.

Zin om eens een vrijdagavond bij Esperanto-Antwerpen mee te maken? Altijd welkom. Bekijk het programma op esperanto-antwerpen.weebly.com/

PEER – Kuirrecepto, kial ne?

Novaĵo el klubo ne ĉiam estu raporto au anonco de evento. Ankaŭ tipaĵoj de la regiono meritas sian lokon en ĝi. Ĉi-sube kuirrecepto el la limburgaj Kampinoj.

La Kampina estis tre malriĉa regiono kie la farmistoj ne posedis multon.

Kiam la porko estis buĉita kaj la pomoj falis de la arbo, tio estis bongusta ŝanĝo de la ĉiutaga malgrasa manĝado.En Nederlando, la recepto estas konata en Drente, ankaŭ tre malriĉa farmista regiono. Tie oni uzis pirojn anstataŭ pomojn.

Varmega fulmo

Ingrediencoj

1 kg da terpomoj (iame dikaj blankaj ĝardenfazeoloj

1 kg da pomoj (duono kilogramo da acidaj kaj duono kilogramo da duondolĉaj pomoj)± 200 g da malmulte fumita malgrasa lardo 50 g da butero

Preparado:

Elŝeligu la terpomojn kaj la pomojn.

Tranĉu la pomojn en malgrandajn partojn kaj boligu ilin kune kun la terpomoj kaj la lardo en malmulte salita akvo dum 30 minutoj.

Elprenu la lardon kaj forverŝu la likvaĵon. Pistu la boligitajn terpomojn kaj pomojn kun butero ĝis ĝi fariĝas kaĉo. Tranĉu la lardon en bloketojn kaj realdonu ilin al la kaĉo.

Servu la tuton kun tranĉaĵoj de krispe bakita sangokolbaso aŭ tranĉaĵoj de bakita tripkolbaso kun cepoj. La tripkolbaso nur estas havebla en Belgio.

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw (esperanto-antwerpen.weebly.com/)

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen, telkens op vrijdagavond om 20.00 uur
Vrijdag 5 mei: Nog te bepalen.
Vrijdag 12 mei: Trouwe leden worden gehuldigd.
Vrijdag 19 mei: Mikaelo Bronŝtejn (RU) met als thema: Wereld ontvang mij vriendschappelijk, ofwel reiservaringen in Esperantoland.
Vrijdag 26 mei: Eddy Van den Bosch leidt een Riskoquiz.
Vrijdag 2 juni: Pjotr De Mulder geeft een gitaarconcert, gevolgd door de spreekbeurt van Kristin Tytgat met als thema: Wie zijn de Vlaamse Meesters in de schilderkunst?
Vrijdag 9 juni: Martin Ptasinsky (PL) neemt de Slavische tussentalen onder de loep.
Vrijdag 16 juni: Ella Strug geeft een uiteenzetting over Kader Abdolah.
Vrijdag 23 juni: Vladimir Samodaj (RU) vertelt over: Belevenissen in Arabische landen.
Vrijdag 30 juni: Chris De Clerck geeft een inleiding over zijn laatste boek dat weldra zal verschijnen: "Kvin kverkoj kaj la sekvo".

BRUGGE- Paco kaj Justeco

Info bij Heidi Goes. heidi.goes@gmail.com
tel.: 050 / 67 51 78
Zaterdag 1 juli: Viering 80-jarig bestaan met Raadsel-Wandeling (zie blz 3.).
http://www.esperanto.be/brugge

BRUSSELO - Fervojistoj

Conversatiecursus (ook niet-spoorwegmensen welkom). In het gebouw van het Centraal Station, Brussel, Cantersteen 10 - 1e verdieping studio A. Eerste en derde woensdag van iedere maand, telkens van 13.30 uur tot 15.30 uur.
Konversacia kurso (ankaŭ ne-fervojistoj estas bonvenaj) en la Centra Stacidomo, Cantersteen 10, Bruselo - 1a etaĝo, studio A. Ĝi okazas la unuan kaj trian merkredon de ĉiu monato ĉiam de 13:30 ĝis 15:30.

BRUSELO- Esperantista Brusela Grupo vzw (www.esperantobruselo.org)

Bijeenkomsten in Cultuurcentrum De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), lokaal Casablanca 2, om de andere woensdag van 18.30 uur tot 20.30 uur.
Woensdag 10 mei: Voordracht door Etienne Ngangu over Esperanto in Afrika.
Zaterdag 13 mei: Daguitstap naar Mons voor een bezoek aan het Mundaneum onder leiding van Bernard-Regis Larue.
Woensdag 17 mei: Voordracht door Mikaelo Bronŝtejn: de legendarische "SEJM" (Sovjet Esperanto Jeugdbeweging) + nadien waarschijnlijk gevolgd door een zangsessie .
Woensdag 7 juni: Voordracht nog te bepalen.
Woensdag 21 juni: Voordracht nog te bepalen.
De laatste aangepaste versie is te vinden op www.esperantobruselo.org >> Onze kalender".
De groep organiseert ook cursussen voor beginners en gevorderden. Info over cursussen en bijeenkomsten bij Françoise Pellegrin.
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28.

Kunvenoj en Kulturcentro De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), salono Casablanca 2, ĉiun duan merkredon de 18:30 ĝis 20:30.
Merkredon la 10an de majo: Prelego de Etienne Ngangu pri Esperanto en Afriko.
Sabaton la 13an de majo: Tuttaga ekskurso al la Mundaneum en Mons sub gvido de Bernard-Régis Larue.
Merkredon la 17an de majo: Prelego de Mikaelo Bronŝtejn: la legendara SEJM (Sovetia Esperantista Junulara movado)+ eble estos sekvota de kanta sesio.
Merkredon la 7an de junio: Prelego difinenda.
Merkredon la 21an de junio: Prelego difinenda.
Bonvolu kontroli la ĝisdatigojn sur nia retejo www.esperantobruselo.org >> Esperanto>> Nia kialendaro."
La grupo organizas kursojn por komencantoj kaj progresantoj. Informoj pri kursoj kaj kunvenoj ĉe Françoise Pellegrin, fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28.

DILBEEK

Conversatiegroep in Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 1700 Dilbeek (bereikbaar via bus 129 vanuit het Noordstation of bussen 136-137 vanuit het Zuidstation). Cfr. www.westrand.be. Net zoals voorheen vindt die plaats op de eerste zaterdag van de maand, van

januari tot mei en daarna van september tot december, telkens van 14.00 uur tot 16.00 uur. Meld je bij voorkeŭr aan bij animator Marc Demonty, tel. 02 /569 31 33.

Konversacia rondo en Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 1700 Dilbeek (atingebla i.a per buso 129 el la Norda kaj busoj 136-137 el la Suda Stacidomo).
Vidu www.westrand.be.
Ĝi okazos en 2017 kiel antaŭe, kutime la unuan sabaton de la monato, de januaro ĝis majo, kaj poste de septembro ĝis decembro.
La datoj por la venontaj monatoj estas la 4-a de marto sed la 1-a de aprilo la kulturcentro Westrand estos fermita pro la ferioj, do ne okazos kunveno krom eventuale neformale Ĉiam de 14:00 ĝis 16:00. Prefere anoncu vian partoprenon telefone al la animatoro Marc Demonty,
tel..: 02 / 569 31 33

GENT- La Progreso (http://www.esperanto.be/gent)
Clubvergadering in ons lokaal La Progreso, Peter Benoitlaan, 117 9050 Gentbrugge: Iedere vierde vrijdag van de maand om 20.00 uur is er een clubvergadering. Nu uitzonderlijk tweemaal op zaterdag.
Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 / 230 16 77.
Zaterdag 27 mei: Bezoek aan de tentoonstelling 'Kinderarbeid in het MIAT". Afspraak tussen 14.00 uur en14.30 uur. *Meer info op onze website.*
Zaterdag 17 juni: **Wandeling** o.l.v. stadsgids Jacques Huys: 'De Oude Havens van Gent'. Afspraak op de brug Sint-Michiels om 14.30 uur. Gevolgd door een etentje??

KALMTHOUT- La Erikejo (http://users.telenet.be/La.Erikejo/index.htm)
Bijeenkomsten in het Parochiecentrum van Heide, elke derde donderdag van de maand tussen 19.30 uur en 21.30 uur.
Donderdag 18 mei: We doen onze jaarlijkse groene wandeling ditmaal langs de dijk bij Sint-Maartensdijk. Rien zal ons gidsen ter plaatse. De "Belgen" komen bijeen om 18.30 uur op de parking van Station Heide waarna karavaansgewijze gereden wordt naar Zeeland (verzamelpunt Brasserie De Zeester aan de dijk).
Verdere details worden nog medegedeeld.
Donderdag 15 juni 2017 : We oefenen ons in de Esperanto-woordenschat op speelse wijze, dit aan de hand van kruiswoordraadsels.

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo (www.esperanto-kortrijk.info)
Bijeenkomsten in het Groeningeheem, Passionistenlaan 1 te Kortrijk elke vierde dinsdag van de maand van 19.30 uur tot 21.30 uur. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.

LEUVEN-Vespero 3000 (esperanto3000.be)
Bijeenkomsten in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven, tweede woensdag van de maand om 19.45 uur; de lezingen beginnen om 20.00 uur.
Woensdag 10 mei: Algemene ledenvergadering.
Woensdag 14 juni: Nog niet vastgelegd.

OOSTENDE -La Konko (flandrio@hotmail.be)
In Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35.
Beginnerscursus : elke maandag 13.30 uur tot 14.30 uur (niet op 1/5, 5/6 en 26/6).
Gespreksnamiddag:: elke maandag van 14.30 uur tot 16.30 uur (niet op 1/5, 5/6 en 26/6).
Maandag 8 mei : 17.00 uur : Voordracht door Hugo Durinck: Naar een veelzijdig, vormend eenheidsvak L.E.F. in het onderwijs?
Maandag 12 juni : 17.00 uur: Bestuursvergadering.
Maandag 26 juni: 14.00 uur: Voordracht door Edwin en Ingeborg Jonkvorst-Claes over: De kunst van het wachten.
Maandag 22 mei: 17.00 uur: Gespreksavond.

PEER- Limburga Esperanto-ascocio
De Limburgse Esperanto Vereniging (LEV) organiseert volgende activiteiten in het Cultuurcentrum 't Poorthuis, Zuidervest 2A Peer: Info: henri.schutters@skynet.be
donderdag 25 mei 20.00 uur: Wandeling in natuurgebied 'De Wulp' Neerpelt o.l.v. Paul Hotterbeekx.
donderdag 29 juni om 20.00 uur: Bowling o.l.v. An Olyslagers en Henri Schutters.

TIENEN- La Hirundo (www.lahirundo.be)
Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen,
tel.: 016 / 81 52 46 of bert.boon@skynet.be of post@lahirundo.be.
Bijeenkomst (vespero): elke laatste maandag van de maand (behalve juli en augustus). Programma op aanvraag.

VERDAJ SKOLTOJ (**www.verdajskoltoj.net**)
De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) bieden scouting zonder grenzen in het Esperanto aan. De deelnemers zijn tussen 11 en 17 jaar. Ze komen uit Brussel, Vlaanderen, Wallonië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, en Duitsland en soms zelfs van verder! We komen 6 tot 7 weekends per jaar samen en organiseren een kamp van een week in de zomer. Iedereen is welkom, het eerste weekend is gratis! Voorkennis van het Esperanto is niet noodzakelijk!

La Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) ofertas Esperantan skoltismon sen limoj. La partoprenantoj estas inter 11 kaj 17 jaraj. Ili venas el Bruselo, Flandrio, Valonio, Francio, Nederlando, Luksemburgo, Germanio kaj kelkfoje eĉ de pli malproksime!
Ni renkontiĝas 6 ĝis 7 semajnfinojn dum unu jaro kaj organizas kampadon dum unu semajno en la somero.
Ĉiu bonvenas, la unua semajnfino estas senpaga!
Komencantoj bonvenas.

ISSN - 0772 - 540 afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift
p/a Vlaamse Esperantobond
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen

Contactadressen in Nederland

http://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205 NL-1788 LE Julianadorp
tel. +31(0)223-643781, alkmaar@ziggo.com

EINDHOVEN
Jeannette Bosse Veld, Montgomerylaan 361 NL-5612 BH Eindhoven,
tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse@tiscali.nl

NOORD-NEDERLAND
Nelly Kiel-Klunder, G. Sterringastraat 60 NL-9728 VV Groningen,
tel. +31(0)505 251 436, nrkielklunder@hotmail.com

HAARLEM
Corrie Kwantes, Marnixstraat 57 NL-2023 RB Haarlem,
tel. +31(0)235 276 561

HELMOND
Toine Gremmen, Nassaustraat 3 NL-5707 HL Helmond,
tel. +31(0)492 544 472, info@twangremmen.nl

NIJMEGEN
Klubo Zamenhof ,Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287
NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926
jan.bemelmans2@gmail.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 / 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

ILEI-Belgio (Esperanto leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj
ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes, tel. 071 / 16 53 95 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net, www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Esperanto,
p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, BE-6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax: 071 / 43 14 13, mardelforge@brutele.be, http://esperanto-wallonie.be/

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten),
Lucien De Sutter, Stockholmstraat 49 bus 2, BE-8400 Oostende,
tel. 059 / 50 18 25

Esperanto Nederland, secretaris, p/a Ineke Emmelkamp
Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, tel. +31(0)50 505 718 842,
info@esperanto-info.nl

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam,
tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Ivo Vercammen
Secretaris:	Nicky Janssen
Penningmeester:	Kevin de Laet
Bestuursleden:	Griet Symoens, Cyreen Knockaert, Eddy Van den Bosch, Henri Schutters en Johan Van Eeno

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen,tel. 03 / 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 BE-Brugge,
tel. 050 / 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

BRUSSEL-Esperantista Brusela Grupo vzw
Sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek,
tel.: 0498 04 00 95 sekretario@esperantobruselo.org
Françoise Pellegrin, BE-Eiklaan 14, 1640 St-Genesius-Rode,

GENT
La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge,
tel. 09 / 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen,
tel.: 03 / 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201,
BE-8610 Kortemark, tel.: 051 / 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk,
tel. 056 / 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000, Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, BE-1320 Hamme-Mille,
tel. 010 / 86 01 12, goris.r@skynet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer,
tel. 011 / 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

DILBEEK
Marc Demonty, tel. 02 / 569 31 33

OOSTENDE
La Konko, Anne Brabant, anne.brabant@telenet.be
Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende,
tel. 0486 36 23 65 (gsm), flandrio@hotmail.com

ROESELARE / TIELT zie **KORTRIJK**

TIENEN
La Hirundo <http://www.lahirundo.be> Info: Bert Boon,
Merelhof 8, BE- 3300 Tienen, tel. en fax: 016 / 81 52 46,
post@lahirundo.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout,
tel. 014 / 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap: giften van minstens 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar van belastbaar inkomen